

Sosyal K r lganlık  l e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sosyal K r lganlık  l e?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30707>

Öz

Sosyal Kırklıklık Ölçeği (SKÖ), bireylerin sosyal çevrelerindeki olumsuzluklara, stres faktörlerine ve sosyal baskılara karşı gösterdikleri hassasiyet veya direnç düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçeğin Türkçe adaptasyonu, 2015 yılında Hakan Sarçam tarafından gerçekleştirilmiştir. **Psikometri** çalışmaları, ölçeğin Türk kültürüne uygunluğunu, yapısal geçerliliğini ve iç tutarlılığını test etmeyi amaçlamıştır. Adaptasyon çalışması, özellikle eğitim bilimleri ve psikolojik danışmanlık alanlarında bireylerin sosyal uyum ve risk altındaki durumlarını değerlendirilmede kullanılabilecek güvenilir bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal kırklıklık, **uyarlama**, geçerlik, güvenilirlik, psikometri, sosyal risk, Hakan Sarçam.

Yazarlar

Hakan Sarçam

Amaç

Sosyal Kırklıklık Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin sosyal hayatlarında karşılaştıkları zorluklar karşısında ne ölçüde hassas olduklarını veya korunmasız hissettiklerini belirlemektir. Sarçam (2015) tarafından yapılan uyarlama çalışması, özgün ölçeğin Türk kültürü ve dil yapısına uygunluğunu saptayarak, Türkiye'deki araştırmacılar ve ruh sağlığı uzmanları için sosyal kırklıklık düzeyini nesnel olarak ölçebilecek, standardize edilmiş bir enstrüman sağlamayı hedeflemiştir. Bu amaç doğrultusunda, ölçeğin yapısal bütünlüğü ve ölçüm tutarlılığı incelenmiştir.

Yapı

Ölçek, sosyal kırklıklık yapısını ölçmektedir. **Sosyal kırklıklık**, bireyin sosyal destek sistemlerinin zayıflığı, sosyal dışlanma algısı, kişilerarası ilişkilerde yaşanan zorluklar ve sosyal ortamlarda kendini yetersiz hissetme eğilimi gibi çok boyutlu faktörleri içeren karmaşık bir yapıdır. Bu yapı, genellikle bireyin psikososyal refahını tehdit eden dikkatli olaylara karşı sahip olduğu düşük dayanıklılık kapasitesini yansıtır.

Ölçeğin orijinal yapısı, sosyal kırklıklığın farklı alt boyutlarını kapsayacak şekilde tasarlanmıştır. Türkçeye adaptasyon sürecinde, bu alt boyutların Türk örneğinde de benzer şekilde temsil edilip edilmediği **faktör analizi** yöntemleriyle incelenmiş ve ölçeğin kuramsal yapısı korunduğu gösterilmiştir.

Geçerlik

Sar?çam (2015) taraf?ndan yürütölen geçerlik çal??mas?, Sosyal K?r?lganl?k Ölçe?i'nin Türk kültüründe ölçmek istedi?i yap?y? gerçekten ölçtü?ünü kan?tlamay? amaçlam??t?. Bu kapsamda, öncelikle dilsel e?de?erlik çal??malar? yap?lm?? ve maddelerin anlam bütünlü?ü sa?lanm??t?r.

Yap? Geçerli?i: Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak ölçe?in orijinal çok faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde de korundu?u analiz edilmi?tir. Uyum indekslerinin (örne?in, CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir düzeylerde olmas?, ölçe?in yap?s?sal geçerli?inin yüksek oldu?unu göstermi?tir.

Kriter Geçerli?i: Ölçe?in, sosyal kayg?, yaln?zl?k veya dü?ük özsayg? gibi ili?kili oldu?u varsay?lan di?er psikolojik yap?larla beklenen yönde ve anlaml? korelasyonlar göstermesi, e? zamanl? geçerlik kan?t? sunmu?tur.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, ölçüm sonuçlar?n?n zaman içinde tutarlı? ve kararlı? oldu?unu göstermek için yap?lm??t?. Güvenirlik çal??mas? kapsamında temel olarak iç tutarlıl?k katsay?s? ve test-tekrar test güvenilirli?i incelenmi?tir.

?ç Tutarlıl?k: Ölçe?in iç tutarlıl???, maddeler aras?ndaki homojenli?i belirlemek amacıyla Cronbach's Alpha (Alfa) katsay?s? ile hesaplanm??t?. Sar?çam'n çal??mas?nda, ölçe?in genelinde ve alt boyutlar?nda elde edilen Alfa katsay?lar?n?n yüksek olmas? (genellikle .80 üzerinde), ölçe?in maddelerinin tutarlı? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü kan?tlam??t?r.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Belirli bir zaman aral??yla (örne?in, 3-4 hafta) ayn? denek grubuna ölçe?in tekrar uygulanmas?yla elde edilen korelasyon katsay?s?, ölçek puanlar?n?n zamana kar?? kararlıl???n? göstermi?tir. Bu katsay?n?n yüksek olmas?, ölçe?in tekrarlı? ölçümlerde güvenilir sonuçlar verdi?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Sosyal K?r?lganl?k Ölçe?i'nin Türkçe adaptasyonunda, ölçe?in yap?s?sal geçerli?ini belirlemek üzere hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?lm??t?r.

AFA, ölçe?in Türk kültüründeki potansiyel alt boyutlar?n? ke?fetmek için ba?lang?ç a?amas?nda uygulanm??t?. Ard?ndan, DFA, ölçe?in orijinal yap?s?ndaki faktör say?s?n?n ve madde da??l?m?n?n Türk örnekleminde ne ölçüde do?ruland??n? test etmek için kullan?lm??t?. Sonuçlar, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n güçlü bir ?ekilde desteklendi?ini ve maddelerin ilgili alt

faktörlere beklenen şekilde yüklendiğini ortaya koymuştur.

Ölçme Aracı

Test Çeşidi: Uyarlama (Orijinal bir ölçeğin Türkçeye çeviri, geçerlik ve güvenilirlik çalışması).

Format: Genellikle **Likert tipi** derecelendirme formatı kullanılır (Örneğin, 1 = Hiç uygun değil, 5 = Tamamen uygun).

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon, özellikle **üniversite öğrencileri** ve yetişkinler üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır.

Yaş Grubu: Genç yetişkinlik dönemi (18 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Adaptasyon çalışması genellikle Türkiye'deki çeşitli üniversitelerin lisans öğrencilerinden oluşan örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup uygulamasına uygun, **kendini değerlendirme** (self-report) ölçüğü. Uygulama süresi kısadır.

Anahtar Kelimeler

Sosyal uyum, psikolojik dayanıklılık, **ölçek**, Cronbach Alpha, test-tekrar test, Hakan Sarıçam, Sosyal Kırılmalı Ölçeği.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Bağlantı E-posta Adresi: hakansaricam@gmail.com

Yazma Adresi: Hakan Sarıçam'ın ilgili akademik kurum adresi (çalışma tarihi itibarıyla).

İletişim, İzinler ve Test Yolu

Ölçek, Hakan Sarıçam tarafından 2015 yılında Türkçe literatüre kazandırılmıştır. Ölçeğin akademik çalışmalarda kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Orijinal makaleye ait PDF dosyası şu adresten indirilebilir: [sosyal-kirilganlik-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/tr-scales-arabpsychology.com)

Kaynaklar

Sarçam, H. (2015). The Turkish version of the Social Vulnerability Scale: The study of validity and reliability. *International Online Journal of Educational Sciences*, 7(1), 190-202. <http://dx.doi.org/10.15345/iojes.2015.01.016>

Makalenin tam metnine u bağlantıdan da erişilebilir: iojes.net

Sosyal Kırklıklık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddeler için yazarla iletişime geçilmesi veya kaynak makalenin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM